

Mit várnak a a krónikus obstruktív tüdőbetegséggel (COPD) élő emberek az öngondozástól

Bevezetés

A legtöbb 65 év feletti ember egy vagy több krónikus betegséggel él együtt. Ezen állapotok kezelése ma jelentős részét teszi ki az egészségügyi költségeknek: nagyjából 70-80%-át*.

A krónikus betegségben szenvedő betegek többnyire saját magukat gondozzák, akár otthon, akár közösségben élnek, gyakran a családjuk vagy más nem hivatásos gondozók segítségével. A krónikus betegségek megfelelő kezelésének fontos része, hogy a betegek megfelelő támogatást kapjanak az öngondozáshoz, amivel biztosíthatják az állapotuk mellett is a jó életminőséget, és meghosszabbíthatják a várható élettartamukat.

Tanulmányok azt mutatják, hogy az öngondozás megfelelő támogatása javíthatja a betegek egészségi állapotát, és a társadalom számára is értéket teremthet. Ma azonban az egészségügyi dolgozóknak és a politikai döntéshozóknak nincs elegendő információjuk arról, hogy melyek a legjobb öngondozást támogató tevékenységek (a továbbiakban "öngondozás támogató beavatkozások" az angol kifejezésből „self-management interventions”: SMI-k) működnek a legjobban a különböző betegek esetében és különböző összefüggésekben. A 2-es típusú cukorbetegségben (T2DM) szenvedő betegeket a diagnózis felállításakor rendszerint terápiás oktatási programokra küldik, és ez fontos szerepet játszik az SMI-kre nézve is.

A [COMPARE-EU](#) projektet részben az Európai Bizottság finanszírozza a "Horizon 2020" kutatási keretprogram keretében. A projekt 2018 januárjában kezdődött és 2022 decemberében ér véget, és célja a leghatásosabb és legköltség-hatékonyabb SMI-k összehasonlítása és rangsorolása négy krónikus betegség valamelyikében élő európai felnőtt betegek - a 2-es típusú cukorbetegség, a krónikus obstruktív tüdőbetegség (COPD), az elhízás és a szívelégtelenség esetében. **A projekt 4 fő szempontrendszer, úgynevezett alapvető eredménykészletet (az angol szóhasználat szerint: „core outcome set”: COS) dolgozott ki az ezen betegségek öngondozást támogató beavatkozásainak iránymutatására, és a későbbiekben egy online döntéshozatali támogató eszközt is kidolgoznak a politikai döntéshozók, a kutatók, a betegek és az egészségügyi ágazat számára.**

Mi az az alapvető eredménykészlet („core outcome set” - COS): azon eredmények listája, amelyeket a betegek és az egészségügyi szakemberek ajánlása szerint a kutatóknak értékelési szempontként mérniük és jelenteniük kell, ha egy adott területen kutatást végeznek. A COS kiválasztása előtt a COMPARE-EU képviselői széleskörűen tanulmányozták és elemezték a szakirodalmat.

Milyen új ismereteket hoz ez a kutatás?

A COS egyik fő erőssége, hogy a **betegek preferenciáin** alapul, ugyanakkor tükrözi az egészségügyi szakemberek és a kutatók szempontjait is. Ezért a COS meglehetősen **megbízható és számos, különféle környezetben használható**. A későbbiekben a COS-t egy olyan online eszköz megtervezésére fogják felhasználni, amely támogatja a döntéshozókat, az egészségügyi szakembereket, a krónikus betegségek kezelésének irányelveit kidolgozókat, a betegeket és családtagjaikat változatos körülmények között a legmegfelelőbb SMI-kkel kapcsolatos döntések meghozatalában.

Hogyan fejlesztették ki a COS-t?

A COMPAREU kutatói először a tudományos szakirodalmat elemezték, és összegyűjtötték a különböző várható eredményeket. Ezt követően a COMPAREU projekt konzorciuma egy kétkörös Delphi-módszeres kutatásban választotta ki a legfontosabb eredményeket. A Delphi-módszer egy olyan technika, amely kérdőívek és kerekasztal-beszélgetések sorozatával segíti a szakértők közötti egyetértés kialakítását.

Ez a csoport **16 eredményt** szavazott be a végső COS-ba. Ebből a **16 eredményből** hatot az összes **résztevő** különösen fontosnak tart, ami nagyon magas támogatottságot jelent - a résztvevők **70%-os (vagy annál nagyobb)** egyetértését. Tíz eszempontról a csoportban vegyesebbek voltak a vélemények, azonban ezek is a COS részét képezik.

Mely értékelési szempontokat tartják a betegek a legfontosabbaknak.

A COPD öngondozásának értékeléséhez a betegek számára a **legfontosabb hat eredmény** a következő volt:

- # Beteg aktivizálása # Önhatékonyság # Részvétel és döntéshozatal
- # Önellenőrzés # Dohányzásról való leszokás & #COPD tünetek (rövid távú)

A COPD öngondozásának értékelési szempontjai

	
<u>Értékelési szempont</u>	<u>Magyarázat</u>
A beteg aktivizálása	A beteg ismeretei, készségei és bizalma saját egészségének és egészségügyi ellátásának kezelésével kapcsolatban, beleértve azt az érzést, hogy felelős a saját egészségéért, és képesnek érzi magát arra, hogy szükség esetén cselekedjen is. A tanulás sok beteg számára erőt adó folyamat, amely lehetővé teszi számukra, hogy a saját kezükbe vegyék egészségüket.
Önhatékonyság	Egy személy meggyőződése vagy érzése arról, hogy képes valamire. Ez gyakran az állapotának öngondozásával kapcsolatos konkrét célhoz, a

	magabiztosság érzéséhez, valamint ahhoz az érzéshez kapcsolódik, hogy saját állapota és élete felett saját maga rendelkezik.
Részvétel és döntéshozatal	A beteg képesnek érzi magát arra, hogy aktívan részt vegyen saját ellátásában (amennyire szeretne). Ha a beteg "magáénak érzi" az állapotát, nagyobb valószínűséggel képes hosszú távon fenntartani az aktív részvételt is.
Önellenzés	Annak mérése, hogy a betegek az egészségügyi szakemberekkel egyeztetett módon és rendszeresen ellenőrzik-e egészségi állapotukat, például a tüneteiket, a fizikai aktivitásukat vagy más, a betegséggel kapcsolatos paramétereket.
Dohányzástól való leszokás	A dohányzás abbahagyása vagy csökkentése a COPD kezelésének előfeltétele és fontos része.
Tünetek (rövid távú)	A tünetek enyhülése rövidtávon, beleértve a köhögést és a légszomjat. A COPD gyakori - reggel és este történő - ellenőrzést igényel, ha a beteg kontrollálni akarja az állapotát.
Terápiához	Annak mértéke, hogy a beteg mennyire követi az ajánlott vagy előírt kezelést az egészségügyi szakemberrel együtt kialakított megállapodás szerint, például szedi a gyógyszereket, betartja az életmóddal kapcsolatos tanácsokat, és részt vesz a tervezett vizsgálatokon.
Alvás minősége	Az alvásminőség magában foglalja a megszakításokkal teli alvást, az alvásproblémákat és az álmodást. Az alvás minőségének követése kritikus fontosságú annak megítélésében, hogy a beteg mennyire jól kezeli a krónikus betegségével együtt járó stresszt, ami az életmódjához való alkalmazkodásból eredhet, mert a nem megfelelő mennyiségű alvás esetén a stresszhormonok szabadulnak fel a véráramban.
Tünetek súlyosbodása	A tünetek súlyosbodása, a fokozódó légszomj, a fokozott nyálka vagy köpettermelés, a köpet színének megváltozása, légzéskimaradás. Fontos, hogy éberrel figyeljenek a tünetek súlyosbodására, és hogy legyen egy tervük, amit követhetnek, ha egy esemény bekövetkezik.
Fizikai aktivitás - Izomerő	Beutalás és/vagy részvétel tüdőrehabilitációs programban, a fizikai aktivitás és a testmozgásra való képesség. A testmozgás, a diéta és a stresszmentes életmód alapvető fontosságú a krónikus betegségek kezelésében.
Küzdelem a betegséggel	Annak értékelése, hogy a beteg mennyire képes arra, hogy megbirkózzon a stresszel, vagy a betegséggel járó további lelki nehézségekkel, a depresszióval vagy a szorongással.
Mindenapi tevékenységek	A beteg képes arra, hogy végezze szokásos napi tevékeny, mint a személyes higiénia, a házimunkák elvégzése, a szexuális élet, a pénzügyek intézése és a munkavégzés.

A gondviselő ismeretei és képességei	Rendkívül fontos, hogy a gondviselő hozzátartozó megfelelő ismeretekkel és készségekkel rendelkezzen a betegséggel és annak kezelésével kapcsolatban.
A gondviselő életminősége	A gondviselő életminősége, különös tekintettel a gondozási feladatokból eredő terhekre
Sürgősségi ellátás	A sürgősségi ellátások és a nem tervezett kórházi felvételek száma. A kevesebb sürgősségi ellátás arra utal, hogy a betegséget jól kézben tartják.
Költség-hatékonyság	Magában foglalja az öngondozást segítő beavatkozás ár-érték arányát és az egészségügyi rendszer erőforrásainak megfelelő felhasználását.
KIEGÉSZÍTŐ SZEMPONTOK*	
Tudás	Megfelelő ismeretek a betegségről, annak kezeléséről és olyan egyéb szempontokról, mint az egészséges életmód kialakításának kérdései. A betegek számára az első lépés a megfelelő öngondoskodás és öngondozás támogatásának kialakításához vezető úton a teljes kórtörténet megismerése és a teljeskörű orvosi vizsgálat. Ennek alapján dolgozzák ki és követik a beteg öngondozási tervét, ami azért fontos, mert mindenki "önmagát gondozza" - támogatással vagy anélkül.

*A kiegészítő szempontok olyan szempontok, amelyeket a betegek, a kutatók és az egészségügyi szakemberek másodlagosnak tekintettek.

Háttér információk: A krónikus betegségek a **65 éven felüliek több mint 80%-át** érintik. Emellett az egészségügyi költségek **70-80%** -át krónikus betegségek kezelésére fordítják. A szakirodalom szerint az **SMI-eredmények megfelelő kiválasztása a legfontosabb** ahhoz, hogy a kutatás a döntéshozatal és a tájékoztatást szolgálja. Az SMI-k javíthatják a klinikai és társadalmi eredményeket a krónikus állapotok esetében is.

Mi az az öngondozás : meghatározása szerint "mindaz, amit az egyének, családok és közösségek tesznek az egészségügyi szakemberek támogatásával - vagy anélkül - az egészség javítása, fenntartása vagy helyreállítása, valamint a betegséggel és fogyatékossgal való megközdés érdekében". Ide tartozik többek között az *önmegelőzés, az öndiagnózis, az öngyógyítás, valamint a betegség és a fogyatékossgal öngondozása.*

A projekt partnerei az [European Patients' Forum](#), a spanyol [Avedis Donabedian Kutatóintézet](#), a holland [Institute for Medical Technology Assessment](#), a [Netherlands Institute for Health Services Research](#), a német [OptiMedis AG](#), a görög [Ioannina Egyetem](#) és a spanyol [Sant Pau Kutatóintézet](#).

Mi az a laikus összefoglaló: A laikus összefoglaló egy kutatási projekt rövid összefoglalója, amely elmagyarázza az összetett gondolatokat, a technikai és tudományos kifejezéseket azoknak az embereknek, akiknek nincsenek előzetes ismeretei az adott témában, és amelyek fontosak nem csak a betegek, hanem a laikusok és a nem szakorvosok számára is.

COMPAR-EU

Mi az a Delphi-módszer: Egy olyan technika, amelynek célja, hogy strukturált kérdőívek és kerekasztal-beszélgetések sorozatán keresztül kompromisszumot és egyetértést érjen el egy ideiglenes szakértői testület véleményében.

Ki döntött a COPD esetében a COS-ról: Az értékelési szempontokat egy kétkörös Delphi-kutatás során Európa különböző részeiről származó betegek, betegszervezetek képviselői, kutatók és egészségügyi szakemberek választották ki 2018-ban Berlinben.

Milyen új ismereteket hozott ez a kutatás: A COMPAR-EU COS egyik fő erőssége, hogy nagyrészt a betegek preferenciáin alapul, ugyanakkor tükrözi a kezelőorvosok, a kutatók és a civil társadalom képviselőinek szempontjait is. Meggyőződésünk, hogy a COS és a kiegészítő szempontok tükrözik valamennyi fontos érdekelt fél elvárását. Ezért az így megállapított COS a közeghez igazodva alkalmazható lehet a legkülönbözőbb európai, sőt világviszonylatban is.

Többet szeretne megtudni?

Kérjük, vegye fel a kapcsolatot az: contact@self-management.eu

Vagy látogasson el a projekt honlapjára: <https://self-management.eu/>.

Projektkoordinátor

Projektpartnerek

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 Research and Innovation Programme under grant agreement No 754936. The content of this leaflet reflects only the COMPAR-EU groups' views, and the European Commission is

COMPAR-EU

not liable for any use that may be made of the information contained herein.

